

ISTÁLLOSKO MAĞARASI

Macaristan'daki Bükk tepelerinin 959 m.lik en yüksek noktasıdır. Kuzey yamacında yer alan mağara, L. Vértes tarafından 1947 yılından itibaren 1951 yılına kadar kazılmıştır. Söz konusu kazı iki seviyeli bir Üst Paleolitik'in üst üste olan durumunu saptamaya olanak vermiştir. En eski olanı, çok özenle işlenmiş bir kemik alet grubu ile tezat oluşturan kalın öz kazıyıcılar, çok kaba biçimde düzeltilenmiş dilgilerden oluşan kaba bir alet grubunu içermektedir. Kemik objeler; bızlar, fildişinden silindir biçimli çubuklar ve eski Aurignacien'i andıran dipleri yarık kargı uçlarından oluşmaktadır. Üst seviyenin endüstrisi ise Aurignacien dilgileri, çontuklu parçaları, sırtı devrik dilgi ve dilgicikleri, kenar kazıyıcıları ve Mousterien görünümlü uçları içermektedir. Ayrıca çoğu kez "Lautsch Uçları" olarak adlandırılan baklava biçimli kemikten kargı uçları da bu tabakada ele geçmiştir.

SZELİM MAĞARASI

Szelim mağarası (Macarca: Szelim-barlang veya Szelim-liyuk (Szelim deliği), Tatabánya şehrinin yakınındaki Által-ér Vadisi'nden 289 m yukarıda Gerecse Dağları'nın batı kenarında, kuzeybatı Macaristan'da bulunur.

Mağara içi 45 m uzunluğunda ve 14 m yüksekliğindedir. Yüzyıllar boyunca düzenli olarak sık sık ziyaret edilen ve yerel köylüler tarafından bir sığınak olarak kullanılan bu mağara kolayca erişilebilir bir durumdadır ve girişinde Türklerce efsanevi bir kuş olan Turul'un devasa dikdörtgen bir anıtı vardır.

Mağaranın arkeolojik bir sit olarak farkına varılmasının nispeten geç olduğu bilinmektedir. 1932'de, speleolojik araştırmanın ilk teşvikçisi olan Hubert Kessler kazıları başlatmıştır. Kessler'in çalışmalarının sonuçları István Gaál'ı düzenli kazılar başlatmaya teşvik etti. 1934 yılında Doğa Tarihi Araştırma Konseyi - yetersiz olmasına rağmen - daha fazla çalışma için mali imkanlar sağlamıştır. J. Hillebrand ve I. Gaal tarafından yapılan arkeolojik kazılar, en altta "E" adı verilen tabakadan Moustérien tarzda aletler ve odun kömürleri vermiştir. Üstteki "D" Tabakası sterildir, herhangi bir buluntu vermemiştir. Bunun üzerindeki "C" Tabakasında yeniden Moustérien aletler başlar. Bunu izleyen "B" Tabakasının alt kısımlarında Blattspitzen tarzda aletler, en üst seviyelerde ise Magdalenien taş aletler ve çok sayıda tek kenarı dişli ilkel harponlar (zıpkınlar) bulunmuştur.

Dolgular 12 m'den daha derindir ve arkeolojik buluntular açısından zengindir. Daha yakın tarihli araştırma sonuçları, Szelim'deki insan iskanının GÖ. 200.000 yıl'a kadar indiğini doğrulamaktadır. Tabakalarda bulunan mousterian eserler ve taş aletler Üst Paleolitik döneme kadar uzanmaktadır. Mağara 2013 yılında Macaristan İçişleri Bakanlığı tarafından korunması gerekli doğal milli kültürel bir varlık olarak ilan etmiştir.

TATA

Burası Komarom bölgesinde Tatabanya İlçesinin 9 Km. kuzeybatısında bir şehirdir. Tata açık hava buluntu yeri ise tuna Vadisi içinde, şehrin yakınında bir Orta Paleolitik yataktır.

Burayı 1909-1910 yıllarında jeolog-paleontolog T. Kormos, 1959-1961 yılları arasında ise L. Vertés kazmıştır. Son Moustérien'e ait bir endüstri vermiştir. Düzenlenmiş bir oturma yeri, ocak, çakmaktaşı işlik yerlerinin görüldüğü arkeolojik seviye, 8 m. kalınlığındaki kalker tüfü formasyonları arasına girmiş 50 cm.lik bir lös tabakası içinde bulunur. Ilıman bir iklime bağlanmıştır. Günümüzden yaklaşık 50.000 yıl öncesine aittir. Bu löslü tabaka bazı aletlerin yanı sıra Pleistosen dönem hayvan kalıntıları da vermiştir. Bu fauna mamut ve kıllı gergedandan oluşur. Buna karşın ren geyiği kalıntısı ele geçmemiştir. Küçük boylu taş aletler topluluğu işlenmiş çakıltası gibi eski formları, dilgi ve ön kazıyıcı gibi Üst Paleolitik aletlerle birlikte ele geçmiştir. Çok sayıda kenar kazıyıcı da vardır. Bunlardan bazıları iki yüzden düzeltilenmişlerdir ve bu endüstrinin özelliğini oluştururlar. Bunlar "Tata kenar kazıyıcıları" olarak adlandırılırlar.

VERTESZÖLLÖS

Komarom bölgesinde Macaristan'ın eski bir açık hava Paleolitik buluntu yeridir. 1963 yılından başlayarak 1965 yılına kadar kazılmış olan bu yatak, kalın bir trverten tabakasının kaldırılmasından sonra Mindel buzulunun bir duraksamasına bağlanan önemli bir arkeolojik seviye vermiştir. Ocaklar ve yanmış kemik yığınları gözlenmiştir. Fauna Orta Pleistosen (Mindel II) ile yaşittir. Çok küçük bir alet topluluğu büyük ölçüde yontuk çakıllardan (tek ve iki yüzden kıyıcı) oluşmuştur. Bunun yanı sıra vurma yumrusu çok belirgin olan Clactonien tipte yongalar bulunmuştur. Ayrıca üçgen kesitli çakıl parçaları üzerine işlenmiş kenar kazıyıcıları da içerir. 1965 yılında bir fosil insan kafatasına ait bir occipital bulunmuştur. Bu buluntu Almanya'daki Mauer çenesi gibi Avrupa'nın en eski fosil insanlarından birini oluşturur.

BALLA MAĞARASI

Bu mağara 1909 yılında Hillebrand tarafından kazılmıştır. Alt tabakada Erken Szélétien-Moustérien'e ait 3 tane yontuk ilkel uç, kenar kazıyıcı ve işlenmiş yongalar bulunmuştur. Bunun üstündeki tabaka da Magdalenien olarak nitelenmiştir.

DIÓSGYÖR MAĞARASI

Bir Ortaçağ Kalesinin de bulunduğu Diosgyör Kasabasında yer alan ve kazısı yapılmış bu mağarada, biri altta esmer diğeri üstte gri renkli sedimanlardan oluşan 2 tabaka vardır.

Alttaki tabakada aletler Erken ve İleri Szélétien tarzda işlenmişlerdir. Üstteki tabakada ise Magdalenien özellikler gösteren aletler ele geçmiştir.

DUNAFÖDVER BULUNTU YERİ

1934 yılında bulunmuş tekil bir buluntu yeridir. Buranın bir konaklama yeri olduğu düşünülmektedir. Burada lös içinde yaklaşık 3 m. derinlikte henüz gelişimini tamamıyla tamamlamamış olan bütün bir mamut iskeleti bulunmuştur. Bazı odun kömürü kalıntıları da ele geçmiştir. Üst Paleolitik döneme ait bir taş kalem bulunduğu söylenmektedir..

1934'de J. Csalogovits ve daha sonra G. Gábori-Csánk kazı yapmıştır. C14 yaşı 12.110'dur. Yontmataş endüstriden yoksundur.

HERMAN-OTTO ve BUDAPEST MAĞARALARI

Herman-Otto Mağarası 1915 yılında O. Kádic tarafından kazılmıştır. Bu mağarada Pleistosen bir tabaka içinden 700 parçadan fazla taş alet ele geçmiştir. Kenarları düzeltili yongalar arasında sırtlı ön kazıyıcılar, chatelperron uç ve kazıyıcılar ve bunun yanı sıra delinmiş 2 adet geyik dişi ele geçmiştir. Ayrıca burada bulunan bir niş içinde iyi işlenmiş yontuk bir alet de gün ışığına çıkarılmıştır.

Budapest Mağarası ise Szélétien'e bağlanan iki yüzden düzeltili uçlar ve yongalar vermiştir. Bu buluntular Moustérien tiptedirler.

BĒLA JERKOVİSCH MAĞARASI

Bu mağarada alttaki 5 m. kalınlığında bir tabakada Szélétien'e bağlanan iki yüzden düzeltili 20 kadar uç bulunmuştur. Buradan elde edilen buluntular arasında Moustérien tipte işlenmiş Orta Paleolitik aletler de vardır. Ayrıca mağarada Proto-Solutreen ve Magdalenien tipte yontmataş aletler de ele geçmiştir.